

Любен Каравелов

Панислямистите –
„цивилизатори на Азия и
Африка“...

Турските панислямисти захващат да работят по-енергически. Нашият цариградски кореспондентин ни явява, че техните проповедници захващат да проповядват по джамиите, че времето на ислямското възобновление е настанало, че ислямът ще да се съедини под покровителството на султанът, който е главен началник над сичките последователи на пророкът, и че религията на тоя пророк ще да се разпространи по сичките азиатски и африкански господарства. Разбира се, че благочестивите мюсюлмани слушат тия утешителни обещания с голямо въодушевление и приготвяват се да блаженствуват и да „славят“ името на аллахът. „Когато един от панислямските проповедници – говори един триестански вестник – обявил на благочестивите мохамеданци, че след малко време ще да настане златен век за правоверните, то един от неговите слушатели му предложил следующият вопрос: «А какво ще да бъде с гяурите?» «Гяурите ще да си останат гяури» – казал проповедникът. «Ако е така, то от нашият панислямизъм няма да бъде никакво добро – рекъл служителят. – В книгата на пророкът е казано, че правоверният санджак-шериф ще да бъде забиен над сичката вселена само тогава, когато гяурите бъдат унищожени и когато еврейската и християнската книги се изгубят от светът.»“

Съществуват и такива турци, които не разделят идеята за панислямското единство само за това, защото не желаят да си развалят калимерата с Англия и защото им се иска да бъдат с Русия в добри отношения. Правителствените вестници така също обвиняват панислямистите и наричат идеята им гнила и неудобноизпълнима. Дипломатите постъпят в това отношение съвсем другояче. Цариградският дописник на „московские ведомости“ говори, че тия велики мъже говорят така: „Ние и не мислиме, че сичките до един мюсюлмани, дето тие и да живеят, ще да приемат мисълта за съединението на ислямът и че ще да съгласуват с нея своите действия. Ние мислиме само, че в всяко мюсюлманско господарство ще да се намерят по няколко десетки хиляди умни и здравомислящи хора, които ще да бъдат веществено и нравствено привезани за средоточието на калифатът. Ето програмата на панислямизмът. Целта на това единство не е да извадиме ножът из ножницата си и да обявиме война на друговерците, а да свежем с тях още по-силно своите добри отношения, да увардиме, с тяхната помощ(?), честта и достойнството на ислямът и да се постарееме да разпространиме цивилизацията между нашите едновърни братия, които се намират в полудиво и в полуварварско състояние. Европейците ще да се съгласят с нази, че ония успехи, които цивилизацията би могла да направи в Азия, в Африка и по островите на

Индийски океан в продължение на сто години чрез посредничеството на Русия, на Франция, на Холандия и на много други нации, чрез нашето посредничество би се свършили за десет години.“

И така, отоманската порта се е завзела да просвети не само дивите тюркмени, кюрди, индуси и бедуини, но и жителите из Средна Африка, които и до днес още ходят в своят прародителски адамовски костюм, които пекаат и ядат своите земи в плен неприятели и които не умеят да прочетат повече от пет. И сичкото това турските цивилизатори ще да извършат в продължението на десет години! Кой из нас е можел даже и да помисли досега, че у турците ще да се появят такива гигантски способности и такива чудотворящи сили?

Ние мислехме досега, че ако османското правителство да би имало чудотворци и магесници, то негово сиятелство в. „Басърет“ би се постарал досега да просвети барем своите собствени братия османлии, които не приличат нито на хора, нито на животни. Искате ли доказателства? Кажете ни има ли на тоя свят такъв един народ или такива едни животни, които имат турски характер и които да бъдат така гнуснави в сяко едно отношение? Слушайте. Който е живял в Турция, той трябва да знае, че турските големци, даже и турските шехове и шехюлислами (т.е. турските владици и патрици) се не срамуват да държат в къщята си различни олани и чубукчии и да ги употребяват за своето неестествено и гнуснаво сладострастие.

Секи паша, секи в. везирин, секи кадия, секи мюфтия, секи шех-юлисламин и секи богат турчин има обичай да накити своите мъжки жени, да ги поведе след себе си и да ги покаже на своите другари; а другарите му се облизват като котураци, завиждат на щастливият свой приятел и молят аллахът за щастие и за благосъстояние. И сичкото това се върши посред пладне без никакъв срам и без никакви церемонии. А видвали ли сте вие турски кьочеци и ония маскарлъци, които се извършват във времето на трехното хоро? Ако не сте виждали, то ние ви съветоваме да идете на някоя турска сватба или на някой турски кабак геджеси и да се порадвате на бъдещите азиатски и африкански просветители, които ще да научат даже и мозамбикските диваци да ядат печени тикви, да пият буза и да се наслаждават с кьочечите.

И тия гнуснави скотове се не срамуват от овците и от магаретата да се хвалят със своят напредок и със своята цивилизация! Цивилизатори! Нека говори кой що ще, а ние ще кажеме, че турчинът е по-безнравствен и от самият разврат. Това е такъв един факт, който не търпи никакви доказателства. Ние би желали да знаеме, какво подразумяват турските

цивилизатори под думата цивилизация и какъв смисъл дават на думата прогрес? Ние сме твърдо уверени, че в цяла Турция не би се намерил такъв един турчин, който да ни обясни значението на тия две вълшебни думи. Разбира се, че тия са непонятни и на в. „Басърет“, ако в тоя вестник и да печатат своите статии различни французи и различни полски ренегати. Ако „Басърет“ да би бил опознат с гореказаните две думи, то той никога не би се решил да проповяда панислямизъм и да ни разказва приказнички из „Хилядо и една нощ“.

Тоя вестник знае твърде добре, че даже и турците в Европейска Турция – които имат какви-годе сношения с европейците и които срещат случаи да отворят очите си и да станат хора – и до днес още са останали делибашии и груби фанатици, за които европейският живот е и непонятен, и неудобноизпълним. Нека ни бъде простено да кажем, че понапред аргата ще стане славеи, нежели турчинът човек.

Полигамитите се преследоват даже и в свободна Америка, а турците са и полигамити, и андрогамити, европейските държави се стараят да унищожат робството и да прекратят търговията с живи същества, а турците си купуват жени, наложници, адъми и различни слуги и слугини посред Цариград; най-последно съвременното човечество се стреми да сближи народите и народностите, да съедини интересите им, да унищожи причините, които са произвеждали досега опустошителни войни, да парализира религиозните раздори и да даде място на разумът и човеколюбието, а турците се приготвяват да разпространят своето мохамеданско влияние, да съединят различни народи и народности около алкоранът и да върнат назад ония еничерски и делибашки кръвопролития, от които едно време е треперел сичкия свят.

Подобни цивилизатори са и безполезни, и непотребни, и опасни! Разбира се, че и европейските народи знаят сичкото това и ако си правят оглухци и не критикуват турските панислямисти, то причината произхожда съвсем из друг източник. Сяка европейска държава има какъв-годе интерес да лъже представителите на османската империя и да дои млечната и глупавата крава, която одавна вече е станала чужда принадлежност и която е съвсем обдръгнала да храни ту едного, ту друго.

Да кажем сега какви са били ония причини, които са накарали „главобръснатите“ мъдреци да измислят панислямизмът и да се нарекат цивилизатори на полудивите и на полуварварските азиатски и африкански народи. Сичкото това не е нищо друго освен лафолсун. Немците говорят за пангерманизмът, гърците говорят за панелинизмът, славянските племена говорят за панславизмът, а турците говорят за

панислямизмът. Да се намериме на работа. Ние ще да посъветоваме турското правителство да остави Азия и Африка и да залегне за образованието на своите собствени поданици, които се нуждаят много повече за развитие и за образование, нежели африканските диваци и жителите по островите на Индийски океан.

Европейските турци живеят между честни християни, между развити европейци и между трудолюбиви граждани, следователно за тях образованието и развитието са потребни като „хляб насущни“. И така, преди да направите панислямски дружества и преди да изпроводите проповедници между диваците и варварите, вие сте длъжни да пригответе тия проповедници и да изобразите хора и здравомислящи апостоли. Тряба да ви кажеме и това, че панислямизмът е турска работа; а секи вече знае, че турските работи въобще са безполезни запъртъци.

Независимост, г. IV, бр. 8, 8 декември 1873 г.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Христо Ценов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/7375>]